

RAQAMLASHTIRISH DAVRIDA TIL O'QITISH METODIKASI VA SUN'IY INTELLEKT

Isaqov Abror Faxriddinovich

Ichki ishlar vazirligi Akademiyasi Raqamli texnologiyalar va axborot xavfsizligi kafedrasini boshlig'i o'rinbosari, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Tel: +998 (90) 921-64-46, Email: aisaqov921@gmail.com

Ergashev Nurmuhhammad Jalilovich

Ichki ishlar vazirligi Akademiyasi O'zbek tili va xorijiy tillar kafedrasini katta o'qituvchisi, Tel: +998 (90) 655-88-49, Email: ergashevnurhummad1988@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamlashtirish jarayonining til o'qitish metodikasiga ta'siri, xususan o'zbek va chet tillari o'qitishdagi yangicha yondashuvlar, sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining integratsiyasi, hamda ularning samaradorligi haqida so'z yuritiladi. Maqolada infografikalar, jadval va diagrammalar orqali AI asosida yaratilgan platformalar va ularning ta'lim jarayoniga ta'siri tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, o'zbek tili, chet tili, sun'iy intellekt, metodika, AI, ta'lim.

Аннотация: В данной статье рассматривается влияние цифровизации на методику преподавания языков, особенно узбекского и иностранных языков. Обсуждается интеграция технологий искусственного интеллекта и их эффективность в учебном процессе. Представлены инфографика, таблицы и диаграммы, иллюстрирующие влияние платформ на основе ИИ.

Ключевые слова: цифровизация, узбекский язык, иностранный язык, искусственный интеллект, методика, ИИ, образование

Abstract: This article explores the impact of digitalization on language teaching methodology, particularly the teaching of Uzbek and foreign languages. It discusses the integration of artificial intelligence (AI) technologies and their effectiveness in the educational process. Infographics, tables, and charts illustrate how AI-based platforms influence language learning.

Keywords: digitalization, Uzbek language, foreign language, artificial intelligence, methodology, AI, education

Raqamlashtirish va til o'rgatish, Til o'rgatishda raqamlashtirish quyidagi asosiy yo'nalishlarda namoyon bo'lmoqda:

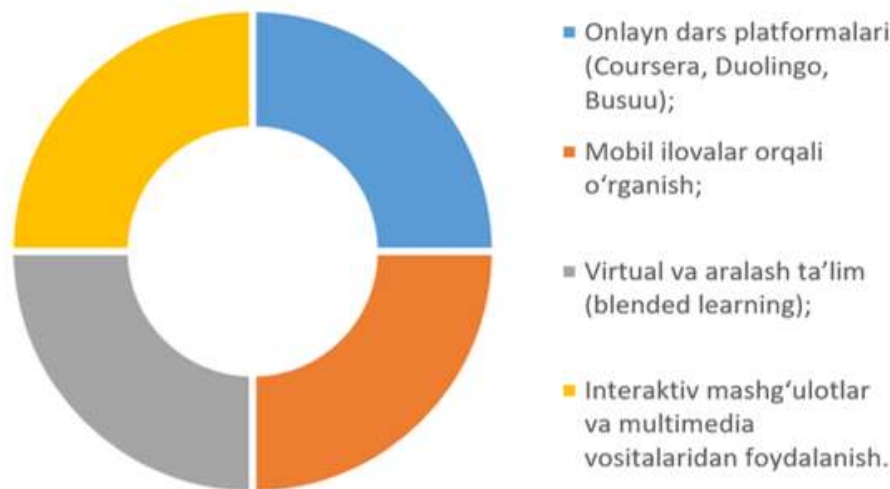
1-jadval. O'zbek va chet tillarini o'rganishda raqamli vositalarning taqqosiy tahlili

Vosita turi	O'zbek tili o'qitishida qo'llanilishi	Chet tillari o'qitishida qo'llanilishi
Mobil ilovalar	Cheklangan (mahalliy ilovalar)	Keng tarqalgan (Duolingo, Memrise)
Onlayn kurslar	Kam sonli	Keng qamrovli va interaktiv
Multimedia resurslar	O'rta darajada	Yuqori darajada

Sun'iy intellektning tilshunoslikda qo'llanilishi

Sun'iy intellekt texnologiyalari quyidagi sohalarida qo'llanilmoqda:

- Nutqni avtomatik aniqlash (speech recognition);
- Matnni tarjima qilish (machine translation);
- Til o'rganish ilovalari (AI tutor);
- Shaxsiylashtirilgan o'qitish (personalized learning);
- Xatoliklarni avtomatik tuzatish (grammar correction).

Infografika: Sun'iy intellekt asosida ishlovchi tillarni o'rgatish vositalari (Quyidagi vositalar infografikada ko'rsatiladi: ChatGPT, Grammarly, Google Translate, Elsa Speak, Replika, Duolingo Max).

O'zbek tilini o'rganish uchun yaratilgan platformalar hali keng ommaga ega emas. Biroq, quyidagi yo'nalishlar istiqbolli hisoblanadi:

- O'zbek tilidagi korpuslarning sun'iy intellekt asosida tahlili;
- Ovozli interaktiv suhbat robotlari (chatbotlar);
- O'zbek tiliga ixtisoslashgan tarjimonlar va imlo tekshiruvchilari.

2-jadval. O'zbek tilini o'rgatishda sun'iy intellektga asoslangan ilg'or g'oyalar

Yo'nalish	Tavsif
Chatbot asosidagi suhbat darslari	O'rganuvchilar bilan jonli muloqot muhitini yaratish
AI asosida matn tahlili	O'quvchi yozgan matnni avtomatik tahlil qilish
Personalizatsiyalashgan o'qitish	O'quvchining darajasiga mos kontent taqdim etish

AI texnologiyalari chet tillarini o'rganishda allaqachon keng qo'llanilmoqda. Masalan:

- Duolingo Max foydalanuvchilarga AI yordamida mashqlarni tahlil qiladi;
- Grammarly yozma nutqni tahlil qilib, real vaqt rejimida tavsiyalar beradi;
- Elsa Speak talaffuzni sun'iy intellekt orqali to'g'rilaydi.

Diagramma: Chet tilini o'rganishda eng samarali AI vositalar (foydalanuvchilar soni asosida) (Bunday diagrammada quyidagilar joylashtiriladi: Duolingo, Grammarly, ChatGPT, Elsa Speak, Mondly, Babbel)

Xulosa va tavsiyalar

Sun'iy intellekt texnologiyalari til o'rganish metodikasini tubdan o'zgartirmoqda. O'zbek tilini o'rgatishda AI imkoniyatlarini yanada kengaytirish zarur. Shu bilan birga, o'quv jarayonida o'qituvchi va texnologiya o'rtasidagi muvozanatni saqlash muhim.

Quyidagilar tavsiya etiladi:

O'zbek tili uchun AI asosida mo'ljallangan o'quv ilovalarini yaratish;

Til o'rganish platformalarida lokal kontentni kengaytirish;
Sun'iy intellektga asoslangan monitoring tizimlarini joriy qilish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Kukulska-Hulme, A. (2020). Language learning and technology.
2. Godwin-Jones, R. (2019). AI and language learning.
3. Isaqov A.F. (2024). Raqamli texnologiyalar va ta'limdagi innovatsiyalar.
4. Ellis, R. (2021). The Study of Second Language Acquisition.
5. Liu, M., & Zhang, D. (2022). Artificial Intelligence in Language Education.